

ДАНЧЕНКО Сергій Володимирович (17. 03. 1937, Запоріжжя — 20. 08. 2001, Київ) — режисер, педагог. Син [В. Данченка](#) та [В. Полінської](#). Професор (1996). Акад. АМУ (1996). Народний артист УРСР (1977), СРСР (1988). Державна премія України імені Тараса Шевченка (1978), Державна премія СРСР (1980). Орден князя Ярослава Мудрого 5-го ступ. (1997). Закін. геол. факультет Львів. університету (1959), Київ. інститут театр. мистецтва (1965; викл. *Л. Олійник*). 1965–67 — реж., 1970–78 — гол. реж. Львів. укр. драм. театру ім. М. Заньковецької; 1967–70 — гол. реж. Львів. ТЮГу; 1978–2001 — худож. кер. Нац. укр. драм. театру ім. І. Франка (Київ). Водночас від 1978 викладав у Київ. інституті театр. мистецтва, від 1980 керував дворіч. стажуванням реж. при Нац. укр. драм. театрі ім. І. Франка. 1987–92 — голова СТДУ. Прихід Д. до керма франківців був історично своєчасним, він вивів укр. театр із замкнутого кола епігонства і самоповторення, з вимушеного полону нац. псевдоспецифіки у широкий простір європ. худож. культури. З панорам. огляду його вистав вимальовується образ борця за нац.-культурну гідність, місія зв'язкового між різними театр. часами, постать несуетного сценооновлювача. З однієї з перших вистав Д. — «Маклени Ґраси» М. Куліша (1966, 1977) — почалося українське, у дусі курбасів. заповітів, сценічне відродження 1960-х рр. Байдужий до кон'юнктури, Д. у створенні репертуару спирався насамперед на класику (І. Франко, Леся Українка, В. Стефаник, І. Котляревський, М. Старицький, А. Чехов, В. Шекспір, Шолом-Алейхем), звертаючись до вічних, позачасових проблем. Здійснюючи постановку сучас. творів (О. Гончар, Л. Кручковський, Ф. Дюрренматт, Ж. Ануї), прагнув говорити про вічне. Багато вистав Д. увійшло до скарбниці театр. мистецтва 20 ст.: «Украдене щастя»

І. Франка (1976 у Львів. укр. драм. театрі ім. М. Заньковецької, 1979 у Київ. укр. драм. театрі ім. І. Франка) — у паралелях з італ. веристською сценою і франц. натураліст. романом, у нац. переломленні заг.-людської психол. колізії; вистава симф. звучання — «Дядя Ваня» А. Чехова (1980) — драм. портретування образу інтелігента в дусі часу; «Візит старої дами» Ф. Дюрренматта (1983, 1989) — психограма нівелювання особистості сусп. стандартом; «Енеїда» за І. Котляревським (1986) з її розкутим синтезуванням епосу, народж. на ґрунті нар. традицій, і переосмисленням сценіч. заповітів Г. Юри; «Камінний господар» Лесі Українки (1977, 1988) з його глибин. дослідж. природи конформізму; «Тев'є-Тевель» Шолом-Алейхема (1989) — воління до співчуття кожній людині, великій чи малій, багатій чи бідній; театр жорстокості на тлі містич. трилера — «Мерлін» Т. Дорста й І. Еллер (1996) — грандіозне бойовище людських зазіхань, що перебувають у полі вищої напруги боротьби між Божим провидінням і диявол. замірами; «Король Лір» В. Шекспіра (1998) — трагізм розпачливих підсумкових роздумів над ницістю й примарністю індивід. буття. Д. володів тією внутр. свободою, яка дозволяла йому керуватися влас. спонуканнями і не сипатись від перебігу мінливих обставин. Це забезпечувало незалежність його мист. вчинку та давало можливість зосередитись на стратег. завданнях будівництва нац. театру. Гастролював з Нац. укр. драм. театром ім. І. Франка у Австрії, Болгарії, Грузії, Німеччині, Польщі, РФ, Словаччині. Здійснив також постановки вистав «Зимовий вечір» М. Старицького (1972), «Річард III» В. Шекспіра (1974), «Вишневий сад» А. Чехова (1988), «Біла ворона» Ю. Рибчинського та Г. Татарченка (1991), «Патетична соната» М. Куліша (1993).

Рекомендована література

1. Гаевский В. Голос Чехова // Театр. 1980. № 12;
2. Забозлаева О. Портреты режиссеров. Л., 1984;
3. Васильев С., Коломієць Р. Момент вибору // Київ. 1990. № 4;
4. Коваленко Ю. Сергей Данченко. Москва, 1994;
5. Коломієць Р. Франківці. К., 1995;
6. Його ж. Сергій Данченко: Портрет режисера в інтер'єрі часу. К., 2001;
7. Новоселицька Н. Майстер: Про реж. і театр. діяча С. Данченка // Просценіум. 2002. № 1;
8. Сергій Данченко: «Для мистецтва убивчо, коли воно замінюється бажанням привернути до себе увагу, здобути дивіденди» // УТ. 2005. № 3;

9. Коломієць Р. Відчуття свободи: До 70-річчя від дня народж. видатного укр. театр. реж. С. Данченка // КіЖ. 2007, 4 квіт.;
10. Богданович О. Данченко в моїй акторській долі // Там само;
11. Козак Б. Штрихи до творчого портрета Сергія Данченка // Кіно-Театр. 2007. № 4(72); «...І сто лицарів довкола велетенського столу». Творчість С. В. Данченка київського періоду (1978–2001) за матеріалами театральної преси. К., 2007.
- Р. Г. Коломієць*

Бібліографічний опис:

Данченко Сергій Володимирович / Р. Г. Коломієць // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2007. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-23609>. – Останнє поновлення : 2024.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).